

3. Pope, S. N. (2019). A systematic literature review of school leadership intelligences for the development of neuro-educational leadership. (Doctoral thesis). College of Graduate and Professional Studies, The University of New England. 285 p. URL: <https://dune.une.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1285&context=theses> Neuroleadership_A_Conceptual_Analysis_and_Educational_Implications

4. Why Neuro-Education Leadership Development Is So Important. 2022. URL: <https://neuroedleadership.com/coming-soon-3/>

*Морозюк Тетяна, здобувачка вищої освіти
Житомирський державний університету імені
Івана Франка*

ФОНЕТИКО-ФОНЕМАТИЧНЕ НЕДОРОЗВИНЕННЯ МОВЛЕННЯ У МОЛОДШОМУ ШКІЛЬНОМУ ВІЦІ (ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ)

Сучасне суспільство висуває підвищені вимоги до рівня освіченості дитини. Правильне мовлення – це один із головних показників готовності дитини до навчання у школі, запорука успішного засвоєння грамоти та читання. Однією із задач, що стоять перед дошкільним навчальним закладом є розвиток мовлення. Тому для досягнення цієї вимоги допомагає своєчасна корекційна робота з дітьми, що мають мовленнєві порушення.

Формування у дітей фонетико-фонематичної компетентності мовлення – важлива складова корекційно-розвивальної роботи як у спеціальному дошкільному навчальному закладі компенсуючого типу, так і в загальноосвітній школі для дітей із тяжкими порушеннями мовлення. виправлення недоліків фонетичної сторони рідної мови у дітей неможлива без цілеспрямованої логопедичної корекційної роботи над удосконаленням фонематичної складової, яка визначає здатність розрізняти та диференціювати фонем, що, в свою чергу, забезпечується повноцінним функціонуванням мовленнєво -слухового аналізатора.

Фонематичне сприйняття є одним з процесів, що входить до поняття «фонематичний слух»

Фонематичний слух – здібність людини до аналізу й синтезу мовленнєвих звуків, тобто слух, який забезпечує сприйняття фонем певної мови. Він формується в процесі мовленнєвого розвитку дитини. Традиційно в логопедії терміном «фонематичний слух» позначають фонематичні процеси, а саме: фонематичне сприйняття, фонематичне уявлення, фонематичний аналіз і фонематичний синтез.

Спираючись на дані О. М. Гвоздьова, Н. Х. Швачкіна, Левіної Р. Є. та інших дослідників дитячого мовлення, можна констатувати, що ближче до чотирьох років формування фонематичного сприйняття дитини з нормальним інтелектом в основному закінчується, що в цьому віці вона розрізняє на слух усі фонематичні тонкощі мовлення оточуючих його дорослих.[2; 80-81]

Центральним відділом мовленнєво-слухового аналізатора є скроневий відділ доміантної півкулі (центр Вєрніке), де здійснюється аналіз почутого та відтворюваного мовлення, тобто відбувається звуковий аналіз та розрізнення близьких за акустичними параметрами звуків.

Периферичний відділ мовленнєво-слухового аналізатора знаходиться у кортіївому органі та здійснює прийом слухової інформації, у т. ч. й мовленнєвих звуків

Тільки злагоджена взаємодія у роботі центрального та периферичного відділів мовленнєво-слухового аналізатора створює міцний базис для оволодіння фонологічною системою рідної мови, яка являє собою сукупність фонем у їхніх взаємозв'язках і характеризується дзвінкістю вимови приголосних (у т. ч. й у кінці слова та складу), схильністю до „вокальної гармонії” (явища спрощення, уподібнення), складотворчою функцією голосних фонем (Г. А. Губарева, Т. В. Михайлова, О. В. Чуешкова та ін.). Основні функції, які виконує фонематична система, можна представити графічно [3;2]

У дослідженнях становлення мовленнєвої діяльності Р. Левіної визначено п'ять етапів розвитку усвідомлення дитиною звукової системи рідної мови:

- дофонематична стадія (повна відсутність диференціації звуків, розуміння мовлення взагалі та активного мовлення самої дитини);

- виникнення розрізнення більш далеких фонем, але відсутність диференціації близьких. На цій стадії дитина не розрізняє правильну і неправильну вимову інших людей, не акцентує увагу і на власній неправильній звуковимові;

- дитина впізнає і диференціює правильну і неправильну вимову слів, чує звуки мови відповідно до фонематичних ознак. Власне мовлення ще не точне, але з'являються проміжні між звуками, які вимовляє дитина і дорослий, власні фонемі;

- активне мовлення дитини набуває майже правильного звучання, хоча подекуди наявні спотворення та перекручування, зумовлені недосконалістю мовної свідомості;

- завершується процес фонематичного розвитку, дитина чує і вимовляє правильно, сформовані тонкі і диференційовані звукові образи слів і окремих звуків.

Аналізуючи базові особливості процесу оволодіння фонетичною стороною мовлення, сучасні науковці (Л. Калмикова, М. Савченко, Л. Федоренко) особливо акцентують увагу на вмінні дитиною керувати мовленнєвими рухами. Цих вмінь повинно бути достатньо для того, щоб забезпечити правильну вимову звуків, складів, слів, речень у відповідності до результатів аналізу фонемі слуховим і кінестетичним відчуттям.

Сформованість фонетичної структури слова передбачає оволодіння кількістю і послідовністю звуків і складів у слові, ритмом, наголосом, інтонацією (Н. Лепська, А. Маркова, А. Салахова та ін.). Природно, що відразу оволодіти повною складовою структурою дитина не може, тому перші слова вона вимовляє у вигляді наголошених складів. Формування фонетичного компоненту мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку в онтогенезі [1;12-13]

Список використаної літератури:

1. І. М. Брушневська Формування фонетичного компоненту мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку в онтогенезі Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, IV (42), Issue: 87, 2016

C.13 URL: <https://seanewdim.com/wp-content/uploads/2021/03/Formation-of-phonemic-speech-component-of-preschool-children-in-ontogeny-Brushnevska-I..pdf>

2. О.О. Курочкіна Особливості фонематичного сприйняття у дітей дошкільного віку з ФФНМ Сучасні проблеми логопедії та реабілітації 14 квітня 2017 року, м. Суми С.80-81

3. Рібцун Ю. В. Корекційно-розвивальна та навчально-виховна робота з дітьми з фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення: навч.-метод. Посіб. К.: «Педагогічна думка», 2014. 238 с.

Глющенко Інна, асистент кафедри психології, логопедії та інклюзивної освіти Житомирський державний університет імені Івана Франка

Хоменко Наталія, асистент кафедри психології, логопедії та інклюзивної освіти Житомирський державний університет імені Івана Франка

ЛОГОПЕДИЧНИЙ СУПРОВІД В ІНКЛЮЗИВНІЙ ОСВІТІ ДЛЯ ДІТЕЙ ІЗ ТЯЖКИМИ ВАДАМИ МОВЛЕННЯ

Інклюзивна освіта стає все більш актуальною та важливою складовою сучасної освітньої системи. Вона спрямована на забезпечення можливостей навчання та розвитку для всіх дітей, незалежно від їхньої фізичної, психологічної або інтелектуальної спроможності. Однак інклюзивна освіта також поставила перед собою виклик - як забезпечити ефективну навчальну підтримку для дітей із тяжкими вадами мовлення. У цьому контексті, логопедичний супровід грає ключову роль у забезпеченні навчання та розвитку цієї категорії дітей.

Актуальність проблеми логопедичного супроводу в інклюзивній освіті для дітей із тяжкими вадами мовлення визначається необхідністю забезпечити доступ до якісної освіти всім дітям, незалежно від їхніх особливостей. Діти із тяжкими вадами мовлення потребують спеціалізованого та індивідуалізованого підходу до навчання, оскільки їхні можливості сприймання та вираження мовлення можуть бути обмеженими. Логопедичний супровід є необхідним елементом інклюзивної освіти для забезпечення навчальних успіхів та розвитку цих дітей.

Логопедичний супровід в інклюзивній освіті для дітей із тяжкими вадами мовлення включає в себе комплекс заходів та інтервенцій, спрямованих на поліпшення мовленнєвих навичок та спілкування цих дітей. Важливим аспектом є індивідуалізація програм логопедичного супроводу в залежності від потреб та особливостей кожної дитини.

Один із ключових аспектів логопедичного супроводу в інклюзивній освіті - це розробка індивідуальних програм для кожної дитини із тяжкими вадами мовлення. Ці програми повинні бути створені на основі індивідуального аналізу мовленнєвого розвитку дитини та враховувати її поточні навчальні потреби. Логопеди повинні співпрацювати з педагогами та іншими спеціалістами для розробки інтегрованих навчальних планів та стратегій для дитини.